JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Väino Koorberg
Eesti Meediaettevõtete Liit
meedialiit@meedialiit.ee

Teie 22.10.2026

Meie 17.11.2026 nr 10-4/7720-3

Vastus pöördumisele

Lugupeetud hr Väino Koorberg

Eesti Meediaettevõtete Liit (EML) saatis 22. oktoobril 2026. a. Justiits- ja Digiministeeriumile (JDM) kirja, millega edastati Euroopa uudiskirjastajate katusorganisatsioonide poolt Euroopa Komisjonile suunatud pöördumine seoses 30. oktoobril jõustuma kavandatud Meta uute äritingimustega. JDM-l paluti viia sellega seotud EML mure Euroopa Komisjonini ja nõuda Komisjonilt kiireloomulist tegutsemist EL digiturgude määruse 2022/1925 alusel veel enne 30. oktoobrit, vältimaks uudismeediale tekkivat pöördumatut kahju.

Nüüdseks on JDM-le teadaolevalt muudatuste jõustumistähtaeg Meta poolt edasi lükatud. Meta uute äritingimuste kohaselt annab ärikasutaja Metale (või tema nimel tegutsevatele isikutele) vaikimisi loa kasutada automatiseeritud tarkvara (nt bot'id), et koguda, indekseerida, salvestada ja analüüsida kasutaja toodete või teenustega seotud veebilehtede ja muu veebisisu andmeid ning neid regulaarselt ajakohastada. Kogutud teavet võib Meta omakorda kasutada oma reklaami- ja äritoodete arendamiseks, täiustamiseks ja haldamiseks ning teenuste turvalisuse tagamiseks. See tingimus on tõstatanud meediakirjastajate poolt mure seoses nende poolt loodud meediasisu kasutamisega ning selle õiguspärasusega. Kasutamise eesmärgid on EML hinnangul piisavalt ebamäärased ja laiaulatuslikud, et mahutada enda alla ka kõik peamised tehisaruga seotud kasutusviisid. See ohustab EML hinnangul uudiskirjastajate ärimudeleid, pakkudes turule asendustooteid, mis on loodud kirjastajate sisu kasutades.

Autoriõiguse vaates võivad uued tingimused kujutada endast litsentsi, millega Meta saab õiguse kasutada ajakirjandusväljaannet ja selles sisalduvaid artikleid. Tegemist on praegusel juhul ennekõike kahe juriidilise isiku vahelise tehinguga, kus nad saavad ise kokku leppida õigustega kaitstud sisu kasutamise tingimused. Lepinguvabadus ei sea piire kokkuleppe tingimustele. Muuhulgas ei paku autoriõigus mehhanisme lahendamaks kirjastajate mure, kus nad on valiku ees – kas loovutada oma sisu suurkorporatsioonile või loobuda olulisest levikanalist. Seda isegi juhul, kui Meta surub turgu valitsedes kõigile oma tingimusi peale. Turgu valitseva seisundi kuritarvitamise küsimus on konkurentsiõiguslik probleem, mille lahendamise mehhanismid annab konkurentsiõigus.

Selles osas oletegi oma pöördumises viidanud peamiselt asjaolule, et Meta poolt planeeritavad uued äritingimused on koostatud ning peale surutud nende turupositsiooni kuritarvitades. Viitasite korrektselt, et kõnealuse probleemi lahendamisel saab ennekõike lähtuda EL digiturgude määrusest (DMA), mida kohaldatakse alates 02.05.2023. Sellest lähtuvalt saame kinnitada, et JDM-l ei ole tõepoolest pädevust hinnata ka Teie pöördumise sisulist põhjendatust. DMA kohaselt on määruse rakendamise keskne roll Euroopa Komisjonil ehk DMAst tulenev pääsuvalitseja (kelleks Euroopa Komisjon on hinnanud ka Meta)

kohustuste täitmise järelevalve kuulub eelkõige Euroopa Komisjoni pädevusse. JDM-il ei ole ka otseselt pädevust esitada mõne ettevõtja, organisatsiooni või Eesti riigi nimel Euroopa Komisjonile digiturgude määruse alusel kaebust ega sekkuda komisjoni menetlusse või mõjutada selle läbiviimist. Küll aga kohtus Justiits- ja Digiminister 6. novembril Euroopa Komisjoni digitehnoloogiate direktoraadi peadirektori Roberto Violaga ning tutvustas Eesti meediaettevõtete Liidu probleemi seoses Meta uute äritingimustega. Minister uuris, kuidas Komisjon DMA alusel kõnealuse probleemiga tegeleb. R. Viola kinnitas, et Komisjoni ja Meta suhtluse tulemusel on uute äritingimuste jõustumine edasi lükatud ning Komisjon jätkab Metaga suhtlust.

DMA võimaldab ettevõtjal pöörduda ka otse Euroopa Komisjoni poole, kui ettevõtjal on teavet pääsuvalitseja tegevuse kohta, mis võib olla määrusega vastuolus. Alternatiivina võib sellise teabe esitada Konkurentsiametile, kes saab oma pädevuse raames teavet vastu võtta ning edastada asjakohase teabe Euroopa Komisjonile.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisaadressaat: Riigikantselei

Kärt Nemvalts 5343 8846
Kart.Nemvalts@justdigi.ee

Alex Luik
Alex.Luik@justdigi.ee
Natalia Mäekivi
Natalia.Maekivi@justdigi.ee